

## هوشافی

### سرطان کلیه را به راحتی می‌توان مغلوب کرد

**توجه: این مطالب جنبه اطلاع رسانی دارد و توصیه می‌شود حتماً با پزشک معالج خود مشورت فرمائید.**

کلیه‌ها، ارگانهایی هستند که در عقب شکم قرار دارند. کلیه‌ها خون بدن را تصفیه می‌کنند و مواد زائد و اضافی را از آن جدا کرده، ادرار را به وجود می‌آورند. ادرار به وجود آمده از هر کلیه، توسط لوله‌ای - به نام میزنای - به مثانه می‌ریزد، هنگامی که مثانه پر می‌شود ادرار از مجرای لوله‌ای به نام پیشابراه از بدن خارج می‌شود.

در حال حاضر اطلاعات کمی در مورد علت به وجود آمدن سرطان کلیه در دست است ولی مطالعات گسترده‌ای برای کشف علل ایجاد سرطان کلیه در حال انجام است همچنین به نظر می‌رسد مصرف دخانیات خطر پیشرفت سرطان کلیه را افزایش می‌دهد. سرطان کلیه همانند سایر سرطانهای یک بیماری عفونی نیست و بنابراین از فردی به فرد دیگر سرایت نمی‌کند. معمولاً یک کلیه درگیر سرطان می‌شود و به ندرت اتفاق می‌افتد که سرطان به کلیه هم سرایت کند و انتشار یابد.

#### علائم سرطان کلیه

اولین علامت در سرطان اغلب ظهور خون در ادرار است. غالباً خون به طور ناگهانی ظاهر می‌شود و ممکن است یک روز ادرار خونی باشد، روز بعد بدون خون و بعدها زودو یا دیر دوباره خون در ادرار ظاهر شود.

بعضی اوقات لخته‌های خون باعث تشکیل و ایجاد اسپاسم‌هایی در حالب یا مثانه می‌شود که می‌تواند دردناک هم باشد. برخی اوقات هم، افراد متوجه وجود توده‌ای در شکم یا دردی در پهلو می‌شوند. تب پایدار، فشار خون بالا و کاهش وزن نیز می‌توانند از علائم سرطان کلیه باشند. چنانچه شما دارای هر یک از علائم فوق هستید باید توسط پزشک معاینه شوید، اما فراموش نکنید که هر یک از این علائم می‌توانند به علل درگیری به جز سرطان، مانند عفونت، وجود سنگ در مثانه یا کلیه و ظاهر شوند، لذا در اغلب افرادی که علائم فوق را دارند، سرطان کلیه وجود ندارند.

سرطان کلیه به طور شایع در میان سالان و یا در افراد مسن بروز می‌کند. همچنین نوع غیر شایعی از آن به نام «تومور ویلمز» کودکان خردسال را گرفتار می‌کند. (این نوع سرطان در شماره‌های قبل به تفصیل شرح داده شده است). شما معمولاً ابتدا به پزشک عمومی مراجعه می‌کنید وی شما را معاینه می‌کند و احتمالاً انجام آزمایش‌ها یا عکس برداری را توصیه می‌کند. پزشک عمومی برای انجام این گونه آزمایش‌ها و مشاوره و درمان توسط پزشک متخصص، شما را به بیمارستان ارجاع می‌دهد. در بیمارستان، پزشک متخصص قبل از انجام هر گونه معاینه فیزیکی، سابقه پزشکی شما را جویا می‌شود. همچنین ممکن است برای بررسی سلامت عمومی، انجام آزمایش خون و رادیولوژی از قفسه سینه را درخواست کند.

چنانچه در بررسی و معاینات فیزیکی، پزشک به وجود سرطان کلیه در بدن مشکوک شود، برای تشخیص قطعی انجام آزمایش‌های دیگری را توصیه می‌کند که انجام آنها در صورت وجود سرطان در بدن، میزان انتشار بیماری را مشخص می‌کنند. این آزمایش‌ها شامل موارد زیر است:

#### اوروگروم داخل وریدی



این تست هر گونه حالت غیر طبیعی موجود در کلیه‌ها یا سیستم ادراری را نشان خواهد داد. این آزمایش به صورت سرپایی و در بخش رادیولوژی انجام می‌شود و حدود یک ساعت زمان می‌برد. برای انجام آن، یک ماده رنگی را به صورت داخل وریدی تزریق می‌کنند. این ماده رنگی توسط خون به کلیه‌ها منتقل می‌شود. پزشک با استفاده از تصاویر رادیولوژیک، می‌تواند عبور ماده رنگی را مشاهده کند و وجود هر گونه ضایعه‌ای را تشخیص دهد. این ماده رنگی احتمالاً برای چند دقیقه‌ای بدن را داغ و برافروخته می‌کند، ولی این حالت بزودی برطرف می‌شود.

#### اسکن رادیوایزوتوپ استخوان

اسکن رادیویوتوپ معمولاً برای مشاهده میزان انتشار سلولهای سرطانی از کلیه ها به استخوان ها انجام می گیرد. برای انجام این تست مقدار بسیار کمی از یک ماده رادیواکتیو به صورت داخل وریدی به بدن بیمار تزریق می شود. ظهور مقدار زیادی از رادیواکتیو در نواحی خاصی از استخوان - که سلولهای سرطانی در آنجا قرار دارند، انتشار بیماری به استخوانها را نشان می دهد. این آزمایش بیمار را دچار عوارض رادیواکتیویته نمی کند، زیرا مقدار رادیواکتیو مصرفی بسیار ناچیز است.

### چه نوع درمانی انجام می شود؟

جراحی درمان اصلی برای اکثر موارد سرطان کلیه است، ولی برخی اوقات امکان دارد پزشک انجام رادیوتراپی یا شیمی درمانی را قبل یا بعد از انجام جراحی تجویز کند پزشک با توجه به عوامل بسیاری از جمله سن، سلامت عمومی بدن نوع و اندازه تومور و میزان انتشار آن در مورد نحوه درمان تصمیم می گیرد. نحوه درمان سرطان کلیه در بیماران مختلف، متفاوت است و علت این تفاوت ها اغلب وجود فرم های مختلف بیماری - که هر یک نیاز به روش درمانی خاصی دارد- در افراد متفاوت است.

### الف- جراحی:

جراحی، معمولاً اولین گام برای درمان سرطان کلیه است و به صورت نفرکتومی- برداشتن کلیه- انجام می گیرد. جراح- در حالی که شما تحت بیهوشی عمومی قرار دارید- کلیه درگیر شده با سرطان را به همراه بافت های اطراف بر می دارد. چنانچه غدد لنفاوی نزدیک کلیه هم درگیر سرطان شده باشند، این غدد نیز در حین جراحی به داخل موریید اصلی تخلیه کننده کلیه نفوذ کرده باشد، این ورید نیز باید از بدن خارج شود.

با داشتن یک کلیه می توان به صورت کاملاً طبیعی زندگی کرد. یک کلیه سالم می تواند به جای هر دو کلیه برای بدن کار کند. جراحی معمولاً تنها درمان مورد نیاز برای از بین بردن سرطان به طور کامل است، ولی برخی اوقات پزشک برای انجام آسانتر جراحی، یا درمان بیماری دیگری که کلیه را درگیر کرده است، انجام رادیوتراپی یا شیمی درمانی را نیز تجویز می کند.

### ب: رادیوتراپی (پرتودرمانی)

پرتودرمانی سرطان را با استفاده از میزان بالای انرژی - که سلولهای سرطانی را تخریب می کند- مورد درمان قرار می دهد. پرتو درمانی ممکن است قبل از انجام جراحی برای محدود ساختن و کوچک کردن تومور انجام گیرد که در نتیجه آن، عمل جراحی موفقیت آمیز خواهد بود. همچنین در صورتی که بعد از انجام سلولهای سرطانی هنوز در بدن باقی مانده اند، انجام پرتو درمانی را پس از جراحی توصیه می کند. رادیوتراپی همچنین برای کنترل درد در مواقعی که سلول های سرطانی به استخوان های انتشار یافته اند بکار می رود.

رادیوتراپی می تواند سبب بروز عوارض عمومی از جمله تهوع، استفراغ و خستگی بدن شود. شدت این عوارض به میزان اشعه بکار گرفته شده در طول درمان بستگی دارد. تهوع و استفراغ معمولاً به وسیله داروهای ضد تهوع، که پزشک تجویز می کند- برطرف می شود. معمولاً رادیوتراپی برای درمان سرطان کلیه بکار می رود، سبب بروز ریزش مو نمی شود. به طور کلی این عوارض به تدریج با اتمام دوره درمان رفع می شوند و چنانچه ادامه یافتند باید به پزشک خود اطلاع دهید. انجام رادیوتراپی شما را رادیواکتیو نمی کند و می توانید با اطمینان خاطر در طول درمان بین بچه ها و سایر افراد حضور یابید.

### ج- هورمون درمانی

در برخی موارد پزشک مصرف قرص های حاوی پروژسترون را تجویز می کند. این هورمون به کنترل سلولهای سرطانی که به اطراف کلیه انتشار یافته اند کمک می کند و در برخی موارد باعث کوچک شدن تومور و محدود کردن آن، می شود. این نوع درمان معمولاً عوارض بسیار کمی دارد و عوارضی هم که ایجاد می شوند بسیار خفیف هستند و می توانند شامل افزایش اشتها و افزایش وزن باشند.

### درمان های بیولوژیکی

اینترفرون ■ □ × □ □ ■

استفاده از اینترفرون روش جدیدی است که در درمان سرطان کلیه بکار می‌رود. اینترفرون ماده است که بدن ما به طور طبیعی برای مبارزه با ویروس‌ها از جمله ویروس آنفلوآنزا می‌سازد. امروزه اینترفرون به طور مصنوعی در آزمایشگاه تهیه می‌شود و برای درمان، هفته‌ای سه بار به صورت زیر جلدی تزریق می‌گردد.

معمولاً تزریق اینترفرون در هفته اول یا دوم از آغاز درمان، اثرات ناخواسته‌ای شبیه نشانه‌های آنفلوآنزا ایجاد می‌کند؛ مانند لرز، تب، سردرد، درد در ناحیه پشت، مفاصل و عضلات، اگر چه این عوارض در زمان ظهور ناخوشایند است ولی به زودی، پس از خاتمه درمان برطرف می‌شود.

## انترلوکین

استفاده از « اینترلوکین » روش جدیدی است که در مورد سرطان کلیه بکار می‌رود. « اینترکولین » در بدن به طور طبیعی ساخته می‌شود و به عنوان پیام رسان برای تحریک کردن لنفوسیت‌ها (نوعی از گلبول‌های سفید خون) برای مبارزه با عفونت بکار می‌رود. در حالت طبیعی اینترلوکین به مقدار بسیار کمی در بدن وجود دارد ولی دانشمندان با استفاده از تکنیک‌های مهندسی ژنتیک توانسته‌اند روشی برای ساخت مقادیر زیادی از این ماده را در خود آزمایشگاه‌ها، ابداع کنند. درمان با اینترلوکین در ابتدای کار عوارض ناخواسته وسیعی را به دنبال داشت و امروزه مطالعاتی وسیع در جهت کاهش عوارض ناخواسته درمان با اینترلوکین در حال انجام است. معمول‌ترین عوارض جانبی عبارتند از: تب، سردرد، تهوع و استفراغ، کاهش وزن، افت فشار خون، ضایعات پوستی، خارش، از دست دادن اشتها و اسهال. البته این عوارض گذرا هستند و پس از پایان درمان، از بین خواهند رفت.

### شیمی درمانی و عوارض آن:

همانطور که در شماره پیش مفصلاً شرح دادیم، شیمی درمانی استفاده از داروهای ضد سرطان برای نابود کردن سلول‌های سرطانی است و از آنجایی که داروها توسط خون در تمام بدن منتشر می‌شوند می‌توانند به کلیه سلول‌های سرطانی موجود در بدن دسترس یابند. همچنین توضیح دادیم که از آنجا که داروها در حین سرکوب سلول‌های سرطانی، تعدادی از سلول‌های طبیعی موجود در خون را نیز نابود می‌کنند بدن در طول مدت درمان بسیار مستعد ابتلا به عفونت‌ها می‌شود. بنابراین پزشک به طور مرتب آزمایش خون را درخواست می‌نماید تا در صورت نیاز، با تزریق هر گونه کم‌خونی به وجود آمده در بدن را درمان کند.

برخی از داروهایی وسیع در جهت کاهش عوارض ناخواسته درمان با اینترلوکین در حال انجام است. معمول‌ترین عوارض جانبی عبارتند از: تب، سردرد، تهوع و استفراغ، کاهش وزن، افت فشار خون، ضایعات پوستی، خارش، از دست دادن اشتها و اسهال. البته این عوارض گذرا هستند و پس از پایان درمان، از بین خواهند رفت.

### شیمی درمانی و عوارض آن:

همانطور که در شماره پیش مفصلاً شرح دادیم، شیمی درمانی استفاده از داروهای ضد سرطان برای نابود کردن سلول‌های سرطانی است و از آنجایی که داروها توسط خون در تمام بدن منتشر می‌شوند می‌توانند به کلیه سلول‌های سرطانی موجود در بدن دسترس یابند. همچنین توضیح دادیم که از آنجا که داروها در حین سرکوب سلول‌های سرطانی، تعدادی از سلول‌های طبیعی موجود در خون را نیز نابود می‌کنند بدن در طول مدت درمان بسیار مستعد ابتلا به عفونت‌ها می‌شود. بنابراین پزشک به طور مرتب آزمایش خون را درخواست می‌نماید تا در صورت نیاز، با تزریق خون هر گونه کم‌خونی به وجود آمده در بدن را درمان کند.

برخی از داروهایی که برای درمان سرطان کلیه بکار می‌روند، تهوع و استفراغ ایجاد می‌کنند که در این مورد مصرف داروهای ضد تهوع - تجویز شده به وسیله پزشک معالج می‌تواند به رفع مشکل کمک کند. همچنین مصرف دهان‌شوویه‌ها در صورت بروز زخم‌های کوچک یا دردناک شدن دهان موثر است. در صورتی که میلی به خوردن غذا ندارید می‌توانید از نوشیدنی‌های مغذی استفاده کنید. متأسفانه ریزش مو یکی از عوارض ناخواسته ناشی از مصرف این داروهاست. البته موهای ریخته شده، بلافاصله بعد از پایان یافتن درمان از نومی‌رویند.

منبع مورد استفاده: نشریه دانستنی‌های سرطان - سال اول شماره ۱۱-